

Den 11. april 2001 afgav jeg en endelig rapport om min inspektion den 13. og 14. juni 2000 af Statsfængslet i Vridsløselille. I rapporten bad jeg fængslet og Direktoratet for Kriminalforsorgen om udtalelser mv. om nærmere angivne forhold. Den 19. februar 2002 afgav jeg en opfølgingsrapport hvori jeg anmodede om yderligere oplysninger mv.

Jeg modtog herefter udtalelser af 18. april, 8. maj og 31. maj 2002 fra fængslet samt en udtalelse af 17. juni 2002 fra direktoratet.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 2.2. Cellerne

I den endelige rapport om inspektionen refererede jeg oplysninger som jeg modtog under en samtale med samarbejdsudvalget, om at der er cellevinduer som burde være udskiftet. Jeg bad statsfængslet om at oplyse omfanget af behovet for at udskifte cellevinduer, og fængslets eventuelle plan herfor.

Statsfængslet oplyste at der er behov for udskiftning af samtlige cellevinduer i fængslet. Statsfængslet har derfor taget kontakt til direktoratet. Det har været overvejet om en eventuel udskiftning af cellevinduerne kunne finde sted i forbindelse med en forestående udskiftning af tagene på belægningsbygningerne.

Direktoratet oplyste supplerende at det på baggrund af primært en vurdering fra kriminalforsorgens tilsynsførende arkitekt er besluttet at der ikke skal gennemføres vinduesudskiftning i forbindelse med den aktuelle tagreovering. Direktoratet har bemærket at der på to af fængslets fløje aktuelt pågår en reovering af tagene der hidtil har udgjort en sikkerhedsmæssig risiko for både personale og indsatte på grund af løse tagsten mv.

Direktoratet oplyste hertil at der er iværksat indledende undersøgelser om fremtidige vinduers udformning således at der sikres optimale lys- og luftindtag, samtidig med at den fornødne sikkerhed opretholdes. På baggrund af denne undersøgelse vil en udskiftning af fængslets vinduer indgå i den samlede prioritering af kriminalforsorgens vedligeholdelsesmidler.

Jeg meddelte i min opfølgingsrapport (nr. 1) at jeg på det foreliggende grundlag ikke foretager mig mere vedrørende dette forhold. Jeg bad dog Direktoratet for Kriminalforsorgen om underretning om hvad den nævnte undersøgelse giver anledning til i relation til Statsfængslet i Vridsløselille, herunder mht. en eventuel tilførsel af midler til vedligeholdelse af statsfængslet.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har oplyst følgende i sin udtalelse af 17. juni 2002:

” ...

Ombudsmanden har bedt om underretning om, hvad undersøgelsen om fremtidige vinduers udformning giver anledning til i relation til Statsfængslet i Vridsløselille.

Direktoratet kan oplyse, at kriminalforsorgens økonomiske situation ikke er afklaret på nuværende tidspunkt, idet konsekvenserne af den finanslov, som Folketinget vedtog den 20. marts 2002 endnu ikke ligger fast.

Som led i aftalen om finansloven for 1999 blev der endvidere indgået en politisk flerårsaftale for kriminalforsorgen for perioden 1999-2003, hvor 1999 skulle anvendes som udviklingsår. Flerårsaftalen blev primo 1999 konkretiseret i en politisk godkendt udmøntningsplan samt en resultatkontrakt mellem Justitsministeriet og kriminalforsorgen.

Inkluderet heri var aftalte økonomiske rammer med midler til nye initiativer på i alt ca. 1,4 mia. kr. i hele aftaleperioden. Det årlige effektiviseringsmål vokser ifølge aftalen fra ca. 35 mio. kr. i år 2000 til ca. 105 mio. kr. i år 2003. I 2002 vokser kravet med ca. 35 mio. kr. til i alt 90 mio. kr.

Det har hidtil været forudsætningen, at store dele af dette stigende effektiviseringskrav i år 2002 skulle udmøntes ved reduktion af kapaciteten i såvel fængsler som arresthuse.

Den 8. juni 2002 trådte lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forvaltningsloven i kraft. Ændringen af straffeloven medfører forskellige strafskærpelser og gør det strafbart for anholdte og fængslede at flygte. Disse initiativer vil medføre en forøgelse af strafmængden og betyde et øget behov for pladser i kriminalforsorgens institutioner.

Dette indebærer merudgifter til såvel drift som anlæg for kriminalforsorgen og vanskeliggør kriminalforsorgens overholdelse af de oprindeligt forudsatte effektiviseringsmål. Det vil således i sagens natur ikke være muligt for kriminalforsorgen at udmønte effektiviseringsmålene ved kapacitetsreduktioner.

Der knytter sig en række usikkerheder til vurderingen af konsekvenserne af regeringens nye initiativer for kriminalforsorgens kapacitetssituation, idet en række faktorer, herunder ændringer i kriminalitetsudviklingen, varetægtsbelægget og strafmassen samt i befolkningssammensætningen m.v. har stor betydning.

Justitsministeriet har i samarbejde med kriminalforsorgen og Finansministeriet netop foretaget en analyse af kriminalforsorgens kapacitetsbehov i de kommende år, med henblik på at foretage de nødvendige justeringer af kriminalforsorgens økonomiske rammer på forslaget til finansloven for 2003. Det overvejes for tiden, hvilke konsekvenser analysens resultater skal have.

På baggrund af ovenstående er det besluttet, at kriminalforsorgen i 2002 med henblik på at overholde de økonomiske rammer i den politiske flerårsaftale udviser tilbageholdenhed på vedligeholdelsesområdet, hvor der oprindeligt var afsat ca. 70 mio. kr. til øget vedligeholdelse.

Som følge af det anførte er de økonomiske muligheder i relation til situationen i Statsfængslet i Vridsløselille i øjeblikket uafklarede, og direktoratets behandling af de spørgsmål som ombudsmanden har stillet vedrørende vedligeholdelse og renovering mv., afventer dels en afklaring af konsekvenserne af Finansloven for 2002, dels afklaring af de økonomiske konsekvenser vedrørende de af Folketinget vedtagne strafskærpelser mv.

Direktoratet har på denne baggrund ved brev af 16. april 2002 meddelt institutionerne, at 'Direktoratet forventer ... ikke på nuværende tidspunkt at kunne imødekomme ansøgninger om særbetillinger til anlægs- eller vedligeholdelsesarbejder på institutionerne.

Alle tidligere ansøgninger vil derfor indtil videre blive opført på en venteliste med henblik på prioritering af midler i 2003.

Eneste undtagelse til ovenstående er projekter, som allerede er sat i værk, eller som af bygningsmæssige eller sikkerhedsmæssige årsager skønnes uopsættelige'.

Der vil således under henvisning til det ovenfor anførte ikke blive foretaget videre med hensyn til spørgsmålet om vinduer i 2002.

...”

Jeg tager på nuværende tidspunkt det oplyste til efterretning. Jeg beder Direktoratet for Kriminalforsorgen om underretning om konsekvenserne af den nævnte prioritering i 2003 for spørgsmålet om cellevinduer i Statsfængslet i Vridsløselille.

Ad punkt 2.3. Gangarealer

Jeg udtalte i den endelige rapport om inspektionen at gangarealerne på frigangsaftdeling J fremstod meget rodede. Jeg henstillede til statsfængslet at holde gangarealerne på afdelingen fri for opmagasinerede og tilfældigt anbragte ting som ikke naturligt hører til på et gangareal. Jeg henstillede tillige til statsfængslet at bringe orden i de ledninger og kabler som hang ned fra væggene. Jeg udbad mig underretning når arbejdet var udført. Jeg bad samtidig statsfængslet om at oplyse om eventuelle vedligeholdelsesplaner for afdelingen.

Statsfængslet oplyste at der nu er draget omsorg for at gangarealerne på afdeling J er friholdt for effekter og således ikke længere anvendes til opmagasinering af tilfældige ting. Arbejdet med at bringe orden i løse ledninger og kabler er tilendebragt.

Statsfængslet oplyste videre at statsfængslet har forelagt en plan for en total ombygning af afdeling J for direktoratet og således afventer direktoratets stillingtagen til bevillingsspørgsmålet.

Direktoratet oplyste at direktoratet ved besigtigelse i juni 2001 har konstateret at de af ombudsmanden beskrevne forhold i en vis udstrækning er blevet udbedret, men at afdelingen generelt fortsat ikke er i en acceptabel vedligeholdelsesstand.

Fængslet påpegede at man tidligere har søgt om midler til renovering af afdelingen, men at sagen efter det oplyste beroede på at fængslet ikke kunne påtage sig en medfinansiering af vedligeholdelsesarbejderne. Direktoratet oplyste at direktoratet på den baggrund og efter en prioritering af de samlede bevillinger besluttede at stille sagen i bero og afvente den store sikkerhedssag som aktuelt er i gang.

I denne forbindelse oplyste direktoratet at der som led i sikkerhedsprojektet er planer om at ændre fængslets hovedport hvilket vil have betydning for adgangsforholdene til afdeling J. Det vil derfor være naturligt at planlægge en renovering af afdelingen i sammenhæng med dette. Direktoratet vil på den baggrund anmode fængslet om at udarbejde et forslag til en renovering af afdelingen. Forslaget vil herefter indgå i den samlede prioritering af vedligeholdelsesmidler i 2002, og såfremt det er muligt at fremme forslaget, vil det indgå i fængslets resultatkontrakt for 2002.

Jeg bad i min opfølgingsrapport (nr. 1) direktoratet om underretning om hvad den nævnte samlede planlægning af sikkerhedsprojektet og renovering af afdeling J giver anledning til.

Direktoratet har henvist til sin besvarelse af punkt 2.2. som er gengivet ovenfor.

Jeg tager på nuværende tidspunkt det oplyste til efterretning. Jeg beder Direktoratet for Kriminalforsorgen om underretning om konsekvenserne af den nævnte prioritering i 2003 for spørgsmålet om renovering af afdeling J.

Jeg udtalte endvidere i den endelige rapport at placeringen af vaskemaskiner og tørretumblere på det fælles gangareal ikke er hensigtsmæssig. Jeg bad statsfængslet om at oplyse om det vil være muligt at placere maskinerne et andet sted.

Statsfængslet oplyste at maskinerne tidligere har været placeret på afdelingens badeværelse. Denne placering viste sig imidlertid at være uhensigtsmæssig idet maskinerne tit blev sprøjtet til med vand. Statsfængslet er enig i at placeringen på gangarealet ikke er hensigtsmæssig, og at det bedste ville

være hvis maskinerne kunne stå i et særskilt rum. Imidlertid er der ikke noget ledigt rum på afdelingen. Hvis maskinerne skal stå i et særskilt rum, kunne det overvejes at anvende en celle til formålet. Dette vil betyde at der mistes en frigangsplads hvilket ikke er hensigtsmæssigt.

Statsfængslet oplyste videre at et tidligere depotrum på afdelingen for nylig er blevet indrettet som kontor for afdelingens sekretær. Da der er mangel på kontorer, og da der i øvrigt er fordele ved at afdelingssekretærene er placeret på afdelingerne, er det fængslets opfattelse at det heller ikke er nogen god løsning at anvende kontoret som rum til vaskemaskiner og tørretumblere.

Direktoratet oplyste at direktoratet kan henholde sig til det som fængslet har anført, og at direktoratet herudover er enig i at placering af tørretumblere og vaskemaskiner på gangarealet ikke er hensigtsmæssigt. Direktoratet vil derfor anmode fængslet om at indarbejde en alternativ placering af disse maskiner i det ovenfor nævnte forslag vedrørende renovering af afdelingen som fængslet vil blive anmodet om at udarbejde.

Jeg bad direktoratet om underretning om hvad den nævnte samlede planlægning af sikkerhedsprojektet og renovering af afdeling J giver anledning til i relation til spørgsmålet om placering af tørretumblere og vaskemaskiner.

Direktoratet har henvist til sin besvarelse af punkt 2.2. som er gengivet ovenfor.

Jeg går ud fra at statsfængslet hele tiden er opmærksom på eventuelle muligheder der måtte vise sig for en ændret og mere hensigtsmæssig placering af tørretumblere og vaskemaskiner. Jeg tager i øvrigt det oplyste til efterretning. Jeg beder Direktoratet for Kriminalforsorgen om underretning om konsekvenserne af den nævnte prioritering i 2003 for spørgsmålet om placering af tørretumblere og vaskemaskiner.

Ad punkt 2.6. Opholds- og fritidslokaler

Jeg gengav i den endelige rapport en del af brevvekslingen vedrørende fængslets gymnastiksal fra min inspektion af Statsfængslet i Vridsløselille i 1991 hvoraf det fremgik at jeg den 22. december 1994 oplyste Direktoratet for Kriminalforsorgen at jeg afventede at direktoratet vendte tilbage til spørgsmålet om opførelse af en ny gymnastiksal.

Direktoratet oplyste ved brev af 28. november 1995 at det fortsat var direktoratets ønske at der opførtes en ny gymnastiksal/sportshal når den bevillingsmæssige situation muliggjorde dette, men at det var nødvendigt med en ekstra bevilling til formålet da et så stort projekt ikke kunne afholdes inden for kriminalforsorgens normale anlægsbevilling. Anlægsbevillingen, der på det pågældende tidspunkt blev oplyst til at udgøre ca. 15 mio. kr. årligt, blev fortrinsvis brugt til vedligeholdelse af kriminalforsorgens ca. 100 institutioner. Direktoratet for Kriminalforsorgen oplyste at direktoratet ville vende tilbage til sagen så snart det blev bevillingsmæssigt muligt at opføre en ny gymnastiksal.

Jeg beskrev i rapporten fængslets gymnastiksal som den fremstod under min inspektion i juni 2000. Jeg udtalte herunder at gymnastiksalen fortsat er ganske utidssvarende, og at den nu fremstår i helt uforsvarlig vedligeholdelsesmæssig stand og er meget dårligt rengjort. Jeg bad statsfængslet og Direktoratet for Kriminalforsorgen om at oplyse hvilke konkrete planer der er for opførelsen af en ny gymnastiksal, herunder med angivelse af en tidshorisont for nybygningen. Jeg bad endvidere om at modtage oplysning om hvorledes man agter at vedligeholde den eksisterende gymnastiksal indtil en ny gymnastiksal er opført. Endelig udtalte jeg at jeg går ud fra at statsfængslet vil sikre at der løbende sker en grundig rengøring af gymnastiksalen.

Statsfængslet oplyste at den nuværende gymnastiksal nu er totalrenoveret. Løbende rengøring af salen indgår som en fast del af fængslets interne rengøringsplan. Spørgsmålet om opførelse af en ny gymnastiksal/sportshal henhører under direktoratet.

Vedrørende rengørings- og vedligeholdelsesstanden i den nuværende gymnastiksal oplyste direktoratet at fængslet som opfølgning på min inspektion af fængslet den 13. og 14. juni 2000 i resultat-

kontrakten for indeværende år er blevet forpligtet til at udarbejde en plan for forbedrede rengørings- og oprydningssprocedurer i fængslet, herunder i gymnastiksalen. Som opfølgning herpå indsendte fængslet den 28. maj 2001 en redegørelse for den fremtidige procedure på rengøringsområdet. Direktoratet fremsendte en kopi af den nævnte redegørelse til mig.

I min opfølgingsrapport (nr. 1) tog jeg det oplyste om renovering og rengøring af den eksisterende gymnastiksal til efterretning.

Vedrørende mulighederne for at opføre en ny gymnastiksal oplyste direktoratet at såfremt en ny gymnastiksal skal opføres inden for ringmuren, vil det betyde at nogle af de eksisterende bygninger skal rives ned for at give plads til de indsattes nuværende udendørs fritidsfaciliteter. Det vil derfor være nødvendigt at opføre en bygning der både kan rumme en gymnastiksal og de øvrige faciliteter der i givet fald skal fjernes. Dette vil efter direktoratets vurdering være særdeles bekosteligt.

Direktoratet anførte at det alternativt vil være nødvendigt at opføre en gymnastiksal uden for ringmuren hvilket vil afstedkomme store krav til de sikkerhedsmæssige foranstaltninger, bl.a. i form af en underjordisk tunnel, hvilket vil fordyre projektet væsentligt. Direktoratet oplyste at direktoratet havde til hensigt at afdække de nævnte muligheder yderligere med henblik på en samlet prioritering af kriminalforsorgens vedligeholdelsesmidler og herefter tage stilling til om der skal bygges en ny gymnastiksal.

Jeg bad i min opfølgingsrapport (nr. 1) direktoratet om underretning om direktoratets overvejelser om opførelse af en ny gymnastiksal.

Direktoratet har henvist til direktoratets besvarelse af punkt 2.2. som er gengivet ovenfor.

Allerede ved min redegørelse af 12. maj 1992 til Direktoratet for Kriminalforsorgen og Statsfængslet i Vridsløselille betegnede jeg gymnastiksalen som utidssvarende. Direktoratet og statsfængslet var, som det fremgår ovenfor, enige i det ønskelige i at der blev opført en ny gymnastiksal/sportshal. Det er meget utilfredsstillende at spørgsmålet om stillingtagen til opførelsen af en ny

gymnastiksal/sportshal atter må udskydes, mere end 10 år efter at spørgsmålet blev taget op i forbindelse med min inspektion den 11. og 13. december 1991. På den foreliggende baggrund må jeg imidlertid tage det oplyste til efterretning. Jeg beder dog fortsat Direktoratet for Kriminalforsorgen om underretning om direktoratets overvejelser om opførelse af en ny gymnastiksal.

Ad punkt 3.1. Besøgstider, bestilling af besøg og besøgsrum

I min endelige rapport vedrørende inspektionen gengav jeg en klage fra talsmandsgruppen i fængslet over planlagte ændringer i statsfængslets besøgstider fra 1. juli 2000. Det var talsmandsgruppens opfattelse at de planlagte ændringer havde baggrund i et ønske om at begunstige de indsatte på Kongens Ø, og at ledelsen ikke ønsker besøg afholdt i arbejdstiden.

Ledelsen oplyste i forbindelse med inspektionen at de indsatte på Kongens Ø har kortere besøgstid end de øvrige indsatte. Ledelsen oplyste desuden at der skulle afholdes et møde den 22. juni 2000 med talsmandsgruppen om de nye besøgstider, og lovede at vende tilbage til mig med en redegørelse for udfaldet af dette møde.

Statsfængslet oplyste ved brev af 22. september 2000 at der ikke var sket en beskæring af besøgstiderne for de øvrige indsatte. Den planlagte ændring var bl.a. begrundet i personalebesparelser, men besøgsområdet havde fået tilført flere timer. Fængslet oplyste videre at spørgsmålet om tilrettelæggelsen af besøgstiderne på et senere tidspunkt ville blive taget op generelt idet det er et problem for beskæftigelsen at besøg starter inden arbejdstids ophør.

Jeg tog det oplyste til efterretning og bemærkede at jeg på det foreliggende grundlag ikke foretog yderligere vedrørende dette spørgsmål. Jeg udbad mig underretning om udfaldet af de overvejelser som jeg forstod at statsfængslet ville gøre sig vedrørende besøgstider.

Statsfængslet oplyste at man ikke er kommet længere med hensyn til overvejelserne om ændring af besøgstiderne. Spørgsmålet vil blive afklaret i forbindelse med de igangværende strukturændringer. Statsfængslet har endvidere anført at intentionerne i arbejdspengereglerne og AUF-strukturen er at samtaler af forskellig art, besøg mv. skal ligge uden for arbejdstiden.

Direktoratet henholdt sig hertil. Direktoratet bad statsfængslet om underretning når fængslets overvejelser er afsluttede, og gav tilsagn om at underrette mig herom.

Jeg meddelte i min opfølgingsrapport (nr. 1) at jeg afventer den nævnte underretning før jeg tager stilling til om spørgsmålet giver mig anledning til at foretage noget.

Statsfængslet har i udtalelse af 18. april 2002 oplyst at der fortsat er mulighed for besøg inden arbejdstids ophør. Der er ikke taget endelig stilling til om der af hensyn til arbejdsdriften skal ske ændringer i ordningen.

Direktoratet har henholdt sig til statsfængslets udtalelse og vil fortsat underrette mig når meddelelse om overvejelserne vedrørende ændringer i besøgstiderne er modtaget fra statsfængslet.

Jeg afventer fortsat den nævnte underretning før jeg tager stilling til om spørgsmålet giver mig anledning til at foretage noget.

I min endelige rapport gengav jeg desuden et ønske fra talsmandsgruppen om mere plads til besøgende med børn end det nuværende lokale med kravleborgen, hvor besøgende, indsatte og fængselsbetjente jævnligt går igennem. Talsmandsgruppen pegede på at man eventuelt kunne inddrage et personalerum til etablering af yderligere et opholdsrum til besøgende med børn. Ledelsen erklærede sig villig til at overveje mulighederne for at inddrage et personalerum til yderligere opholdsrum til besøgende med børn. Jeg bad statsfængslet oplyse mig om udfaldet af statsfængslets overvejelser.

Statsfængslet oplyste i sin udtalelse af 4. juli 2001 at fængslet ikke er kommet videre med de meget foreløbige overvejelser om en evt. udvidelse af besøgsafdelingen. Fængslet vil selv skulle afholde udgifterne til en sådan udvidelse og til flytning og etablering af et nyt omklædningsrum for personalet. Ikke mindst af ressourcemæssige grunde var overvejelserne således sat i bero indtil videre.

Statsfængslet oplyste efterfølgende at fængslet har genoptaget overvejelserne om at etablere omklædningsrum til personalet andre steder i institutionen.

Direktoratet oplyste at direktoratet har bedt om underretning om det videre forløb, og at direktoratet vil underrette mig herom.

Jeg meddelte i min opfølgingsrapport (nr. 1) at jeg afventer den nævnte underretning før jeg tager stilling til om spørgsmålet giver mig anledning til at foretage noget.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har oplyst følgende i sin udtalelse af 17. juni 2002:

”Statsfængslet har oplyst, at der har været nogle meget foreløbige overvejelser om udvidelse af besøgsafdelingen ved at ombygge og inddrage et omklædningsrum til personalet. En sådan udvidelse forudsætter, at statsfængslet etablerer tilsvarende omklædningsfaciliteter et andet sted. Det er fortsat fængslets opfattelse, at en udvidelse af besøgsafdelingen, så der bliver mere plads til børn, er en god ide.

På baggrund af de meldinger, der er kommet fra direktoratet om den aktuelle økonomiske situation, er det imidlertid fængslets opfattelse, at det ikke er sandsynligt, at direktoratet vil kunne støtte et sådant projekt økonomisk. De videre overvejelser om udvidelse af besøgsafdelingen er derfor sat i bero.

Direktoratet kan henholde sig til statsfængslets udtalelse. Der henvises endvidere til det under punkt 2.2. anførte.”

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager på det foreliggende grundlag ikke yderligere vedrørende spørgsmålet.

Ad punkt 3.6.   Beskæftigelse og arbejdsmiljø

Jeg gengav i rapporten oplysninger fra talsmandsgruppen om at der periodisk er udpræget mangel på arbejde til de indsatte. Talsmandsgruppen oplyste at uanset manglen på arbejde tvinges alle indsatte på arbejde hvor de så kan sidde hele dagen uden at have noget at lave. Gruppen har flere gange oplevet at statsfængslet afviser de indsattes tilbud om at udnytte de håndværksmæssige evner som de indsatte har, og i stedet anvender fagfolk ude fra. Talsmandsgruppen havde det indtryk at dette bl.a. skyldes hensyn til risikoen for konkurrenceforvridning, men mente at der burde kunne dispenseres. De indsatte oplever dette som spild af ressourcer. Jeg bad om statsfængslets bemærkninger til talsmandsgruppens klage.

Jeg udtalte i min opfølgingsrapport (nr. 1) at statsfængslet (og Direktoratet for Kriminalforsorgen) ikke sås at have forholdt sig til talsmandsgruppens klage over at indsatte tvinges på arbejde på trods af arbejdsmangel, og over at statsfængslet afviser de indsattes tilbud om at udnytte de håndværksmæssige evner som de indsatte har. Jeg bad statsfængslet om en udtalelse herom.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har anført følgende i sin udtalelse af 17. juni 2002:

”Statsfængslet har oplyst, at de indsatte har beskæftigelsespligt, og at det betyder, at de i arbejdstiden i almindelighed skal opholde sig på beskæftigelsesstederne.

Da en del af arbejdet udføres for eksterne kunder, følger mængden af arbejdet kundernes forespørgsel på at få udført arbejde. Hvis der i perioder ikke er arbejde nok fra kunderne, er der mulighed for igangsætning af særlige opgaver på værkstederne, som f.eks. hovedrengøring. Dette sker kun sjældent, da der i almindelighed er rigeligt med arbejde til de indsatte på beskæftigelsesstederne.

For så vidt angår talsmandsgruppens bemærkning om, at statsfængslet afviser de indsattes tilbud om at udnytte de håndværksmæssige evner, som de indsatte har, og i stedet anvender fagfolk ude fra, har statsfængslet bemærket, at det er et fast led i modtagelsesproceduren at få afklaret, om den indsatte har håndværksmæssige evner, som kan udnyttes til såvel den indsattes som til fængslets fordel. Hvis en indsat har håndværksmæssige færdigheder, vil man fra fængslets side gøre brug af disse færdigheder, hvis den indsatte er interesseret i en sådan beskæftigelse. Der findes dog håndværks-

mæssigt arbejde, der af sikkerhedsmæssige eller tidsmæssige årsager nødvendigvis skal udføres af fængslets håndværkere eller af eksterne håndværkere.

Det er direktoratets opfattelse, at beskæftigelsen i Statsfængslet i Vridsløselille lever op til kravene om beskæftigelsesmuligheder for de indsatte. Da en stor del af beskæftigelsen er efterspørgselsstyret, kan det ikke afvises, at der i kortere perioder kan være lav ordrebeholdning med deraf følgende mindre arbejdsmængde. I sådanne situationer er det statsfængslets opgave at finde alternativ beskæftigelse til de indsatte. Direktoratet kan henholde sig til statsfængslets redegørelse herom, hvoraf det fremgår, at man i disse situationer finder andre opgaver i tilknytning til værkstedet. Det er direktoratets opfattelse, at man i Statsfængslet i Vridsløselille med succes har gjort en stor indsats for at undgå situationer, hvor indsatte slet ikke har noget at bestille.

For så vidt angår talsmandsgruppens bemærkning om, at den flere gange har oplevet, at statsfængslet afviser at udnytte de indsattes håndværksmæssige færdigheder, er det direktoratets opfattelse, at der må være tale om helt enkeltstående tilfælde, hvor de håndværksmæssige færdigheder ikke har kunnet indpasses med de faktiske opgaver. Almindeligvis vil man i alle fængsler netop efterspørge indsatte med håndværksmæssige færdigheder på værkstederne. Direktoratet finder det af betydning at kunne udnytte disse færdigheder dels for at drage nytte af dem i produktionen, og dels for at den indsatte får lejlighed til at vedligeholde sin faglige kunnen, så han er bedre stillet ved sin løsladelse. Direktoratet kan i øvrigt henholde sig til statsfængslets redegørelse.”

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager ikke yderligere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 3.7. Telefonordningen

Jeg gengav i min endelige rapport en klage fra talsmandsgruppen over antallet af godkendte telefonnumre i den nye telefonordning som er fastsat i medfør af bekendtgørelse nr. 378 af 17. maj 2001 om adgangen til at telefonere for indsatte der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (telefonbekendtgørelsen). Talsmandsgruppen klagede også over at telefonnumrene skal være TeleDanmark-numre og ikke omfatter mobiltelefonnumre. Gruppen klagede endvidere over at der kun kan ske godkendelse af nye telefonnumre en gang om måneden. Jeg bad blandt andet Direktoratet for Kriminalforsorgen oplyse nærmere om indholdet af den omtalte nye telefonordning.

Direktoratet for Kriminalforsorgen oplyste herefter følgende:

” ...

Det kan oplyses, at direktoratet den 14. juni 2001 udsendte cirkulæreskrivelse om de indsattes adgang til at telefonere i de lukkede anstalter og afsoningsafdelingen, Afd. 1. Vest, i Københavns Fængsler.

Det fremgår heraf, at der i afsoningsafdelinger med almindeligt fællesskab i de lukkede fængsler og Københavns Fængsler etableres særlige korttelefonordninger. Når korttelefonordningerne er etableret indebærer disse, at de indsatte kan få generel tilladelse til at telefonere til fire forud godkendte telefonindehavere.

Kontrol med, at adgangen til at telefonere ikke misbruges, sker ved aflytning. Dette foretages således, at indholdet af alle telefonsamtaler optages og kontrolleres efterfølgende, stikprøvevis eller hvis dette konkret findes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige grunde. Institutionen kan endvidere aflytte (påhøre) samtalerne umiddelbart, såfremt dette anses for nødvendigt for at imødegå en misbrugsrisiko.

Det er en forudsætning, at den indsatte og indehaveren af telefonen er vejledt om og skriftligt har erklæret sig indforstået med, at telefonsamtalerne kontrolleres som ovenfor beskrevet.

Det kan endvidere oplyses, at der ikke længere er restriktioner med hensyn til, hvilke typer af telefoner m.v., der må ringes til.

Reglerne for de indsattes adgang til at telefonere er nu reguleret i straffuldbyrdelseslovens § 57 samt i bekendtgørelse nr. 378 af 17. maj 2001 om adgangen til at telefonere for indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner. Reglerne om korttelefoner svarer indholdsmæssigt til den ovennævnte cirkulæreskrivelse.

Statsfængslet har telefonisk oplyst den 2. november 2001, at man forventer at tage den nye telefonordning i brug ved årsskiftet.

For så vidt angår de øvrige fængsler er det oplyst, at installeringen af det tekniske udstyr (telefon, edb, kabler og aflytning) er ved at være på plads. Der mangler endnu nogle øvrige detaljer, herunder (i to fængsler) kontrakten med TeleDanmark og (på et fængsel) oplæring af personalet i brugen af aflytningsudstyret. Disse forhold forventes at være på plads inden for den næste måneds tid.

...”

Straffuldbyrdelseslovens § 57 er sålydende:

”§ 57. En indsat har, i det omfang det er praktisk muligt, ret til at føre telefonsamtaler.

Stk 2. Adgangen til at føre telefonsamtaler kan nægtes, hvis dette findes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til beskyttelse af den forurettede ved lovovertrædel- sen.

Stk 3. I lukkede institutioner påhøres eller aflyttes telefonsamtalen af personale i institutionen uden retskendelse, medmindre dette ikke findes nødvendigt af de i stk. 2 nævnte grunde. Såfremt telefonsamtalen påhøres eller aflyttes, skal samtaleparterne forinden gøres bekendt hermed.

Stk 4. Justitsministeren kan fastsætte regler om gennemførelsen af de indsattes ret til at føre tele- fonsamtaler.”

Bemyndigelsesbestemmelsen i straffuldbyrdslovens § 57, stk. 4, er udnyttet ved den ovenfor nævnte telefonbekendtgørelse. Der er i denne bekendtgørelse fastsat regler for indsattes adgang til at telefonere i hhv. åbne fængsler og arresthuse samt lukkede fængsler og Københavns Fængsler. I bekendtgørelsens § 10 er fastsat følgende om særlige korttelefonordninger:

”§ 10. I afsoningsafdelinger med almindeligt fællesskab, hvor de tekniske forudsætninger for at føre kontrol i overensstemmelse med stk. 2, nr. 1, er tilstede, kan de indsattes ret til at føre telefon- samtaler herudover gennemføres ved, at den enkelte indsatte får generel tilladelse til at telefonere til 4 telefonindehavere, som forinden skal godkendes af institutionen.

Stk 2. Det er en forudsætning for tilladelse efter stk. 1,

1) at den indsatte og telefonindehaverne, inden tilladelse gives, er vejledt om og skriftligt har erklæ- ret sig indforstået med, at særlig kontrol med, at denne adgang til at telefonere ikke misbruges, sker ved aflytning, som foretages således, at indholdet af alle telefonsamtaler optages og efterføl- gende kontrolleres, stikprøvevis eller hvis dette konkret findes nødvendigt af ordens- eller sikker- hedsmæssige grunde eller af hensyn til beskyttelse af den forurettede ved lovovertrædel- sen,

2) ...

3) ...

Stk 3. Det er endvidere en forudsætning for tilladelse efter stk. 1, at ordens- eller sikkerhedsmæs- sige hensyn eller hensynet til beskyttelse af den forurettede ved lovovertrædel- sen ikke i det enkelte tilfælde taler imod at give en sådan generel tilladelse.

Stk 4. Det kan fastsættes som vilkår for en tilladelse efter stk. 1, at telefonsamtaler, som føres efter tilladelsen, skal føres på et sprog, som den, der påhører eller aflytter samtalen, forstår. Hvis forhold- ene taler derfor, kan der anvendes tolk.”

I direktoratets skrivelse nr. 83 af 16. maj 2001 er blandt andet anført følgende:

”...

Bekendtgørelsens §§ 10-14 giver mulighed for i afsoningsafdelinger med almindeligt fællesskab i de lukkede fængsler og Københavns Fængsler at etablere særlige korttelefonordninger. Med disse ordninger vil de indsatte ret til at telefonere efter lovens § 57, stk. 1, i vidt omfang kunne imødekommes.

...”

Jeg udtalte i min opfølgingsrapport (nr. 1) at jeg er enig i at de særlige korttelefonordninger i vidt omfang kan imødekomme de indsatte ret til at telefonere efter lovens § 57, stk. 1. Direktoratets redegørelse indeholdt imidlertid ingen oplysninger om hvorledes der skal forholdes over for indsatte eventuelle ønsker om telefonering herudover.

Jeg bad på denne baggrund Statsfængslet i Vridsløselille om for så vidt angår ordningen i statsfængslet at redegøre for indsatte adgang til at udskifte de forvalgte telefonnumre, herunder hvor ofte dette kan ske, samt hvilken adgang indsatte som er omfattet af telefonkortordningen, har for at foretage telefonopkald til andre telefonnumre end de fire godkendte numre. Jeg bad om direktoratets bemærkninger hertil.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har anført følgende i sin udtalelse af 17. juni 2002:

”Statsfængslet i Vridsløselille har oplyst, at der i forbindelse med den nye korttelefonordning ikke er fastsat begrænsninger for, hvor ofte der kan ske udskiftning af numre, hvortil der kan ringes.

Direktoratet kan henholde sig til det af statsfængslet anførte.

Statsfængslet har, for så vidt angår spørgsmålet om telefonopkald til andre telefonnumre end de 4 godkendte numre, oplyst, at der efter fængslets opfattelse kan skelnes mellem tilfælde, hvor den indsatte akut har behov for at ringe til andre end de 4 godkendte numre og tilfælde, hvor den indsatte ønsker en generel tilladelse til at telefonere til mere end 4 numre. I det første tilfælde er fængslet af den opfattelse, at et ønske om at telefonere bør imødekommes, hvis det vurderes, at den indsatte konkret har en rimelig grund til at telefonere.

Statsfængslet har videre oplyst, at det ikke helt klart fremgår af de udsendte regler, hvad der gælder, hvis den indsatte har mere end 4 tætte familierelationer, der gør det rimeligt, at han får en generel tilladelse til at telefonere til mere end 4.

Statsfængslet har bemærket, at da de nye regler var til høring, pegede fængslet på, at der burde være mulighed for, at der lokalt på fængslerne kunne fastsættes nærmere regler om, hvor mange telefonindehavere en indsat skal kunne ringe til, svarende til ordningen ved besøg.

Statsfængslet har videre bemærket, at fængslets forslag ikke blev fulgt ved udfærdigelsen af de endelige regler på området samt, at det er fængslets umiddelbare opfattelse, at der ikke kan gives en generel tilladelse til at telefonere til mere end 4 numre.

Direktoratet kan oplyse, at det fremgår af telefonbekendtgørelsen § 10, stk. 1, at den enkelte indsatte for så vidt angår de særlige korttelefonordninger kan få generel tilladelse til at telefonere til 4 telefonindehavere, som forinden skal godkendes af institutionen.

Der er ikke i medfør af bestemmelsen adgang til at dispensere herfra.

En indsats ønske om at foretage en telefonsamtale til en telefonindehaver, som ikke er omfattet af den generelle tilladelse, skal fængslet konkret tage stilling til, jf. telefonbekendtgørelsens § 4 og straffuldbyrdslovens § 57.

Direktoratet kan i øvrigt henholde sig til det af statsfængslet oplyste.”

Af Statsfængslet i Vridsløselilles vejledning om korttelefonordning af november 2001 som jeg har modtaget i kopi, fremgår følgende:

”Der oprettes i almindelighed nye telefonforbindelser den første mandag i måneden. Derfor bør udfyldte blanketter være indleveret til afdelingen senest den sidste mandag i måneden. I modsat fald må der påregnes en længere sagsbehandlingstid.

...

Alle godkendte telefonnumre sendes den første mandag i måneden til TDC/Teledanmark med henblik på oprettelse...

I almindelighed vil telefonnumrene være oprettet den efterfølgende fredag kl. 12.”

Jeg går på baggrund af statsfængslets oplysninger ud fra at vejledningen skal forstås sådan at det i almindelighed kun er muligt at skifte telefonnumre en gang om måneden, men at der kan tages individuelle hensyn til indsatte med behov for et eller flere nummerskift på et andet tidspunkt end det angivne. Jeg forstår desuden at indsatte med en rimelig grund til at telefonere til et telefonnummer som ikke er omfattet af de fire forvalgte telefonnumre, kan gives adgang til dette. Jeg går desuden ud fra at også telefonnumre som ikke er TeleDanmark-numre, kan vælges af de indsatte. Jeg tager på denne baggrund det oplyste til efterretning og foretager ikke yderligere vedrørende dette spørgsmål.

Jeg bad i min opfølgingsrapport (nr. 1) statsfængslet om at oplyse hvorledes samtaleparterne forinden samtalen gøres bekendt med eventuel aflytning eller påhøring, jf. straffuldbyrdelseslovens § 57, stk. 3, 2. punktum. Jeg bad om Direktoratet for Kriminalforsorgens bemærkninger til dette.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har anført følgende i sin udtalelse af 17. juni 2002:

”For så vidt angår oplysning til samtaleparterne om aflytning eller påhøring har statsfængslet oplyst, at der er lavet en lokal vejledning om telefonordningen, hvoraf det fremgår, at alle samtaler optages, og at samtalerne kan aflyttes og efterfølgende kontrolleres. På blanketten – som skal udfyldes af den indsatte og den, der skal ringes til – skal begge bekræfte, at de har modtaget skriftlig vejledning. Den indsatte, og den der skal ringes til, skal tillige ved deres underskrift bekræfte, at de er indforstået med, at alle samtaler optages, og at samtalerne kan aflyttes og efterfølgende kontrolleres hermed. Vejledning og blanket er oversat til 4 hovedsprog.

Statsfængslet har derudover oplyst, at der med henblik på opsætning i hver boks er lavet et skilt, hvoraf det på dansk og 4 andre sprog fremgår, at der sker bånding/aflytning.

Statsfængslet har over for direktoratet den 22. maj 2002 oplyst, at de omtalte skilte endnu ikke er opsat, men at statsfængslet vil opsætte skiltene snarest muligt.

Direktoratet kan henholde sig hertil.”

Jeg har modtaget en kopi af statsfængslets blanket til ansøgning om tilladelse til at telefonere hvorpå indsatte og den valgte samtalepart uden for fængslet skal give samtykke til aflytningen.

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager ikke yderligere vedrørende dette spørgsmål.

Ad punkt 3.11. Kostpenge og købmandens priser

På baggrund af en klage fra talsmandsgruppen og med henvisning til en tidligere brevveksling vedrørende inspektionen af Anstalten ved Herstedvester bad jeg i den endelige rapport Statsfængslet i Vridsløselille om en udtalelse om hvorledes statsfængslet sikrer at selvforplejningen kan ske på en tilfredsstillende, ernæringsrigtig måde inden for de indsattes økonomiske rammer.

Statsfængslet oplyste at fængslet har kontrakt med en købmand som vederlagsfrit forpagter butikken i fængslet. Købmanden har forpligtet sig til at levere varer, herunder tilbudsvare, til priser som er identiske med Fokuskædens priser. Statsfængslet oplyste videre at fængslets ledelse tidligere i samarbejde med talsmændene har foretaget priskontrol af købmandens varer sammenlignet med priserne i en tilsvarende forretning uden for fængslet. Denne priskontrol, herunder af tilbudsvare, foretages nu alene af fængslets ledelse. Fængslet lægger til grund at det fastsatte kostpengebeløb er tilstrækkeligt til at sikre de indsatte en tilfredsstillende og ernæringsrigtig kost ved indkøb hos en købmand i den nævnte butikskæde.

Direktoratet henholdt sig i det hele til det som fængslet anførte.

Jeg udtalte i min opfølgingsrapport (nr. 1) at jeg går ud fra at fængslets oplysninger om at der udføres priskontrol af købmandens varer sammenlignet med priserne i en tilsvarende forretning uden for fængslet, indebærer at eventuelle uoverensstemmelser i prisniveau bliver påtalt af fængslet og bragt til ophør.

Jeg udtalte videre at ansvaret for de indsattes mulighed for ved de udbetalte kostpenge at indkøbe en tilfredsstillende og ernæringsrigtig kost, påhviler Direktoratet for Kriminalforsorgen og de enkelte institutioner. Spørgsmålet er efter min opfattelse for vigtigt til at kontrollen hermed kan baseres på de oplysninger som er lagt til grund, hvis der heri ligger at der ikke ved prøveindkøb eller på anden måde føres en effektiv kontrol med balancen mellem kostpengebeløbet og de faktiske udgifter til kosten i den pågældende institution. Jeg bad statsfængslet om nærmere at oplyse hvad der ligger i at ”Fængslet lægger til grund at det fastsatte kostpengebeløb er tilstrækkeligt til at sikre de indsatte en tilfredsstillende og ernæringsrigtig kost ved indkøb hos en købmand i den nævnte butikskæde”. Jeg bad om Direktoratet for Kriminalforsorgens bemærkninger hertil.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har anført følgende i sin udtalelse af 17. juni 2002:

”Statsfængslet har oplyst, at formuleringen skyldes, at beløbet fastsættes centralt, og at fængslet er gået ud fra, at direktoratet har fået foretaget en beregning af, hvad tre daglige hovedmåltider koster i dag ved indkøb hos en købmand. Kontrollen i fængslet har således hidtil alene bestået i at sikre, at købmandens priser svarer til priserne hos Fokuskæden.

Direktoratet kan supplerende oplyse, at det gældende arbejdspengesystem er udarbejdet på baggrund af AUF-betænkningen (betænkning 1058/1986), hvori det blev foreslået, at udbetalingen til de indsatte niveaumæssigt skulle svare til forbigående kontanthjælp.

En undersøgelse viste, at den gennemsnitlige arbejds løn lå på 8 kr., hvilket svarede til, at en indsat, der var anbragt i en institution med selvforplejning havde et rådighedsbeløb på 2600 - 2700 kr. Oplysninger indhentet fra Socialministeriet viste, at grundsatsen for kontanthjælp efter fradrag af skat og eget bidrag til husleje udgjorde ca. 2700 kr.

Det kan videre oplyses, at satserne for udbetalinger til indsatte i kriminalforsorgens institutioner pristalsreguleres i overensstemmelse med den gældende satsreguleringsprocent, der for 2002 udgør 2,7%. Direktoratets skrivelse af 10. december 2001 vedrørende udmelding af arbejdsvederlag til indsatte i 2002 vedlægges.

Ombudsmanden har i sin opfølgingsrapport nr. 2 vedrørende inspektionen i Anstalten ved Herstedvester i 1996 fundet, at direktoratet til stadighed må sørge for at sikre, at det beløb, som bliver udbetalt til de indsatte, er tilstrækkeligt til at købe den fornødne kost i lige netop den butik, der ligger i den pågældende institution.

Direktoratet er enig i det anførte, og har på denne baggrund, samt efter det af statsfængslet oplyste, anmodet statsfængslet om at gennemføre en undersøgelse (prøveindkøb) med henblik på at konstatere, om det er muligt for indsatte i Vridsløselille – hos købmanden der – at indkøbe varer svarende til Forbrugerstyrelsens anbefalinger.

Kopi af direktoratets anmodning til statsfængslet vedlægges til orientering og direktoratet vil orientere ombudsmanden, når resultatet af undersøgelsen foreligger.”

Jeg afventer indtil videre resultatet af den nævnte undersøgelse. Jeg bemærker at direktoratets skrivelse af 10. december 2001 vedrørende udmelding af arbejdsvederlag til indsatte i 2002 ikke var vedlagt direktoratets udtalelse af 17. juni 2002. Jeg går ud fra at direktoratet vil fremsende en genpart af brevet når jeg modtager underretning om den nævnte undersøgelse.

Ad punkt 5.7.   Køkkenforhold og selvforplejning for indsatte i frivillig enrum og for indsatte på den særligt sikrede afdeling

Jeg gengav i min endelige rapport en klage fra en indsat over at de indsatte tvinges til at vaske op efter funktionærernes tilberedning af varm mad til eget brug i køkkenet. Den indsatte oplyste at en gangmand skulle være blevet afsat som gangmand fordi han nægtede dette.

Jeg bad Statsfængslet i Vridsløselille om at oplyse nærmere om omfanget af funktionærernes benyttelse af køkkenet på afdelingen til eget brug og om fængslets bemærkninger til klagerne.

Statsfængslet oplyste at personalet kun i meget begrænset omfang anvender køkkenfaciliteterne ude på afdelingen, idet der på selve afdelingskontoret findes både ovn, kogeplader og mikrobølgeovn. Der er således ikke behov for yderligere køkkenfaciliteter.

For så vidt angår klagen over at de indsatte skal vaske op efter funktionærerne, oplyste statsfængslet at det har været en opgave der henhører under gangmandens arbejdsområde, i den periode hvor afdelingen har fungeret som frivillig enrumsafdeling. Der er tale om en meget lille opgave, og der har meget sjældent været klager i forbindelse hermed. Gangmandsarbejdet på afdelingen betragtes som meget attraktivt af de indsatte. Statsfængslet mente ikke at der var grundlag for at ændre på ordningen.

Direktoratet udtalte at direktoratet, henset til opgavens beskrevne omfang, kunne henholde sig til det som fængslet har anført.

Jeg udtalte i min opfølgingsrapport (nr. 1) at arbejdsopgaver der indebærer at de indsatte skal rydde op efter personalet o.l., er egnet til at give forholdet mellem de indsatte og personalet en tjenesteforholdslignende karakter. Dette kan opleves som ydmygende og krænkende for de indsatte der som frihedsberøvede befinder sig i en ømfindtlig situation i den henseende. Efter min opfattelse bør man derfor være tilbageholdende med at pålægge indsatte sådanne opgaver. Grænsen mellem acceptable opgaver som også kan involvere oprydning og rengøring efter personalet (f.eks. rengøring af fællesarealer, toiletter osv.), og opgaver som får karakter af særlig servicering af personalet, er naturligvis vanskelig at trække. I det foreliggende tilfælde var der imidlertid tale om opvask efter fængselsfunktionærernes – som jeg må forstå det – rent private benyttelse af køkkenet på afdelingen. Dette var efter min opfattelse meget uheldigt.

Jeg udtalte videre at jeg er opmærksom på at problemer med at finde tilstrækkelig beskæftigelse til de indsatte, kan begrunde at man må tilbyde mindre hensigtsmæssige arbejdsopgaver, men at jeg havde noteret mig det oplyste om at den pågældende opgave var meget lille og således efter min opfattelse ikke kunne indgå med nogen betydelig vægt i fængslets samlede beskæftigelsesudbud til indsatte i frivillig enrum.

Jeg henstillede på den baggrund til statsfængslet at ophæve den ordning hvorefter gangmanden på den frivillige enrumsafdeling havde som en pligtmæssig opgave at vaske op efter funktionærernes rent private benyttelse af køkkenet på afdelingen. Jeg bad statsfængslet om underretning om hvad

min henstilling gav anledning til. Jeg bad om at underretningen blev sendt til mig gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har anført følgende i sin udtalelse af 17. juni 2002:

”Statsfængslet har oplyst, at ombudsmandens henstilling er fulgt, og at gangmanden således ikke længere har den nævnte opgave.

Statsfængslet har den 3. juni 2002 supplerende oplyst følgende:

’I forbindelse med at ovennævnte blev meddelt afdelingen, har personalet oplyst, at gangmændene ikke hidtil er blevet tvunget til at vaske op efter personalet. Det skal således herfra præciseres, at gangmanden ikke har haft som pligtmæssig opgave at vaske op efter personalet – det har været frivilligt. Der vedlægges arbejdsbeskrivelse for gangmanden.

Uanset ovennævnte har man fastholdt, at gangmanden på afdeling B-II ikke længere må vaske op efter personalet – og det gælder også, selvom han tilbyder sin hjælp frivilligt.

Det beklages, at man først nu er blevet opmærksom på ovenstående fejl i de faktuelle oplysninger.’

Direktoratet kan henholde sig hertil.”

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager ikke yderligere vedrørende spørgsmålet.

Jeg bad også om statsfængslets bemærkninger til oplysningen om at en gangmand skulle være blevet afsat fordi han nægtede at vaske op efter funktionærernes tilberedning af varm mad til eget brug i køkkenet.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har anført følgende i sin udtalelse af 17. juni 2002:

”Statsfængslet har oplyst, at afdelingslederen, der har været leder af B-fløjen i adskillige år, har oplyst, at han ikke erindrer, at en gangmand er blevet afskediget med den begrundelse. En ældre medarbejder, der igennem flere år har gjort tjeneste på afdelingen, er ligeledes blevet spurgt. Denne medarbejder erindrer heller ikke en sådan afskedigelse af en gangmand.

Da det således ikke har været muligt at verificere oplysningen, sammenholdt med oplysningen ovenfor om, at den nævnte arbejdsopgave har været frivillig, har direktoratet ingen bemærkninger hertil.”

Jeg må på denne baggrund afstå fra at foretage yderligere vedrørende spørgsmålet.

Ad punkt 6.3.10.

Jeg rejste spørgsmålet om det er i overensstemmelse med reglerne om udpegning af en fast vagt at der – som det skete i et konkret tilfælde i Statsfængslet i Vridsløselille – på forhånd udpeges flere (mange) funktionærer til på skift at fungere som fast vagt med den virkning at den enkelte funktionær kun fungerer som sådan i kort tid ad gangen og med lang tid mellem hver vagtperiode. Jeg udtalte at jeg – selv om jeg har forståelse for hensynet bag en sådan turnusplan, og selv om de funktionærer der omfattes heraf, hver især udpeges efter de retningslinjer der er angivet af direktoratet – umiddelbart måtte være af den opfattelse at en turnusplan som i det konkrete tilfælde hvor der deltog i alt seks funktionærer, ikke er i overensstemmelse med retningslinjerne. Inden jeg tog endelig stilling til dette spørgsmål, bad jeg fængslet og direktoratet om en udtalelse herom.

Direktoratet har beklaget at direktoratet endnu ikke har kunnet besvare spørgsmålet der beror på overvejelser af principiel karakter hvori bl.a. kriminalforsorgens psykiatriske konsulent involveres. Når overvejelserne er afsluttet, vil direktoratet vende tilbage til spørgsmålet.

Jeg afventer denne tilbagemelding.

Ad punkt 6.4.7, 6.4.9. og 6.4.11.

Jeg noterede mig at fængslet var i gang med at udarbejde en intern instruks vedrørende anbringelse i observationscelle, og at jeg ville modtage en kopi af instruksen når den var færdig.

Fængslet har vedlagt en instruks af 30. maj 2002 (der trådte i kraft den 7. juni 2002). Direktoratet har udtalt at direktoratet ikke har bemærkninger til instruksen.

Jeg har heller ingen bemærkninger hertil.

Jeg bad endvidere direktoratet om at underrette mig om fængslets svar til direktoratet i anledning af direktoratets henstilling til fængslet om at der sker en højnelse af kvaliteten på sikringscelle- og observationscelleområdet.

Fængslet har oplyst at der er udfærdiget nye instrukser om anvendelse af henholdsvis sikringscelle og observationscelle, og at der ved udarbejdelsen heraf blandt andet er taget højde for de kommentarer som direktoratet og jeg er kommet med i henholdsvis brev af 19. november 2001 og opfølgingsrapport (nr. 1) af 19. februar 2002. De nye instrukser har været drøftet lokalt, men vil tillige blive gennemgået på møder med overvagtimestre, afdelingsledere og natlederne.

Fængslet har videre oplyst at der vil ske en styrkelse af kontrollen med om gældende regler er overholdt ved anbringelser i sikringscelle og observationscelle, idet rapporterne nu gennemgås af både personale- og sikkerhedskonsulenten og viceinspektøren. Fængslet har i den forbindelse bemærket at fængslet som bruger af Klientsystemet ikke længere behøver at afvente en eventuel cirkulationsrunde af rapporter mv., idet fængslet kan se disse direkte i Klientsystemet. Når fængslet ved den daglige gennemgang af døgnrapporten ser at der har været en anbringelse, vil fængslet således straks kunne gå ind og se rapporten mv. i Klientsystemet, og vil derfor også relativt hurtigt kunne give vejledning eller instruktion til personale der ikke har udfyldt rapporter mv. korrekt.

Fængslet har beklaget de fejl der har været på området. Det er fængslets opfattelse at kvaliteten på observations- og sikringscelleområdet med ovennævnte tiltag vil blive højnet.

Fængslet har tillige vedlagt instruks af 30. maj 2002 om anvendelse af sikringscelle som er tilpasset fængslets overgang til Klientsystemet, der fandt sted den 7. juni 2002.

Direktoratet har henholdt sig til fængslets udtalelse. Direktoratet har ingen bemærkninger til fængslets instruks om anvendelse af sikringscelle.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Punkt 7. Opfølgning

Jeg beder om at statsfængslet sender de udtalelser mv. som jeg har bedt om, gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen som jeg ligeledes beder om en udtalelse.

Punkt 8. Underretning

Denne rapport sendes til Statsfængslet i Vridsløselille, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i fængslet.

Folketingets Ombudsmand
Hans Gammeltoft-Hansen

